

Lot, de onzichtbare rechtvaardige

door: Kris Tavernier

Genesis 12, 13, 19

De titel van dit artikel is een beetje eigenaardig. Het is vanzelfsprekend niet mijn bedoeling te zeggen dat Lot onzichtbaar was, maar wel dat het *rechtvaardig* zijn van Lot onzichtbaar was. De naam 'Lot' betekent: 'bedekking, sluier'. En zo was zijn rechtvaardigheid bedekt, versluierd en daardoor ook onzichtbaar en onmerkbaar. Als Petrus ons niet verzekerd had dat Lot een rechtvaardige was, dan zouden we daar waarschijnlijk helemaal niet zo over denken: "*Als Hij de rechtvaardige Lot gered heeft die zwaar te lijden had door de wandel in losbandigheid van de zedelozen; (want deze rechtvaardige heeft, toen hij in hun midden woonde, dag aan dag zijn rechtvaardige ziel door het zien en horen gekweld en met hun wetteloze werken)*" (2 Petr. 2:7-8).

Tot drie keer toe zegt Petrus dat Lot rechtvaardig was, om duidelijk te maken dat hij dat inderdaad ook was. Wanneer je het leven van Lot bekijkt, dan lijkt het daar niet op. Hij was werkelijk een rechtvaardige, maar er was in de praktijk van zijn leven niet veel van te zien. Eerst was hij slechts een meeloper, hij volgde Abram; en zodra hij zijn eigen weg ging, liep het helemaal fout. Wij kunnen ons voordeel ermee doen door zijn leven te overdenken en er de nodige lessen uit te leren.

Lot, de meeloper

Genesis 12. De geschiedenissen van Abram en Lot beginnen gelijktijdig. Het wordt echter vrij snel duidelijk dat Lot vooral achter Abram aanloopt: 'en Lot ging met hem' [d.i. met Abram] (Gen. 12:4; 13:1, 5). Van Abram kunnen we trouwens *ook* zeggen dat hij eerst een meeloper was. Het was immers Terach, de vader van Abram en grootvader van Lot, die hen deed wegtrekken uit Ur: "*En Terach nam zijn zoon Abram en Lot, de zoon van Haran, zijn kleinzoon, en Sarai, zijn schoondochter, de vrouw van zijn zoon Abram; en hij deed hen wegtrekken uit Ur der Chaldeeën om te gaan naar het land Kanaän, en zij kwamen te Haran en bleven daar*" (Gen. 11:31).

Het ging bij Abram dus ook niet zo goed in het begin. We krijgen de indruk dat *Terach* degene was die het initiatief nam en het vertrek uit Ur bewerkstelligde. En dit gebeurde ondanks het feit dat God in Ur reeds aan Abram was verschenen (Hand. 7:2). De correcte lezing

van Genesis 12:1 is dan ook: "*De HERE nu had tot Abram gezegd*" (vgl. SV). De reis ging naar het land Kanaän, maar ze bleven steken in Haran. Daarmee waren ze wel een heel stuk op weg, maar nog niet op hun bestemming aangekomen. De reden voor dit oponthoud in Haran weten wij niet. Er zijn wel enkele vermoedens. Hoe het ook zij, pas na de dood van Terach vertrok Abram naar het land waarvan God gesproken had (Gen. 12:4). Deze keer kwamen ze wel in het land (vs. 5). Er valt natuurlijk veel te zeggen over Abram, maar wij richten ons in dit artikel op Lot.

Zolang Abram alleen mee op weg ging met Terach, kwam hij niet op zijn bestemming. Pas toen Abram afscheid had genomen van zijn vader en in het land Kanaän was aangekomen, kon God verder met hem aan de slag. Toen verscheen Hij opnieuw aan Abram, en Abram werd een aanbidder (vs. 7). Met Lot verliep het veel slechter. Lange tijd was hij meegereisd met Terach en Abram, daarna met Abram. Aanvankelijk waren zij allen afgodendienaars geweest (Joz. 24:2). Maar Abram was nu een dienstknecht en een aanbidder van de ware God geworden. Ook Lot had zich kennelijk afgekeerd van de vroegere afgoden en voor de levende God gekozen, anders zou hij geen rechtvaardige worden genoemd. Maar veel verder kwam hij niet. Het lijkt erop dat hij God alleen kende via Abram, doordat hij met Abram meereisde. Toen Lot eenmaal op eigen benen kwam te staan, ging het bergafwaarts met hem.

Wat een belangrijke les voor gelovigen vandaag de dag: 'Ben je een meeloper of ken je de Here God ook persoonlijk?' Natuurlijk is het goed om *samen* met broeders en zusters de geloofswandel te beleven. Maar het is verkeerd om alleen maar achter broeders en zusters aan te gaan. Waar was Lot, toen Abram altaren voor de Here bouwde (Gen. 12:7-8; 13:4)? Genesis 13:5 begint met de woorden: 'En ook Lot'. Hoe mooi zou het geweest zijn als we daaropvolgend hadden kunnen lezen, dat hij ook daar de naam des Heren aanriep. Echter, we lezen van Lot dat hij 'schapen en runderen en tenten' had. Daar was op zich niets verkeerd mee, Abram had dat ook allemaal. Maar waarom bouwde Lot zelf geen altaren, waarom riep hij zelf niet de naam des Heren aan, waarom werd hij zelf geen aanbidder? Was het omdat hij slechts meeliiep?

Lot op eigen benen

Genesis 13. Uiteindelijk was het moment gekomen dat Lot moest bewijzen hoe het nu met zijn hart was gesteld. De conflicten tussen zijn eigen herders en die van Abram dwongen hem zich van Abram af te scheiden (Gen. 13:6vv.). Het eerste dat we moeten opmerken, is dat er geen ‘geestelijke gezindheid’ bij hem te bespeuren viel. Het was Abram, die naar Lot toeging opdat er verder geen twist zou zijn (vs. 8). Het was Abram, die aan Lot de keuze liet waar zij beiden naartoe zouden gaan (vs. 9).

Hierdoor viel meteen reeds op hoe ‘eigengereid’ Lot was. Hij hield geen rekening met zijn oom Abram, en nog veel minder met God. Hij zocht alleen het goede voor hemzelf. Zo zijn er vandaag de dag helaas ook veel gelovigen, die alleen aan hun eigenbelang denken en niet aan dat van de ander (zie Fil. 2:3). Nog minder denken ze aan de belangen van God. Hun gebeden zijn lijsten vol verlangens voor zichzelf, maar waar blijft de aanbidding voor God daarin?

Daarna kwam het wereldsgezinde hart van Lot pas echt openbaar. Toen hij eens goed keek naar de hele streek van de Jordaan, bemerkte hij dat deze rijk aan water was. De beschrijvingen in vers 10 zijn opvallend: ‘(...) als de hof des Heren’, ‘als het land Egypte’. Lot zocht zijn eigen paradijs op aarde. Alleen was het geen paradijs zoals in Genesis 3, een plaats waar de rust van God werd gekend en genoten. Sodom was een plaats waar slechte en zondige mensen leefden, een plaats waar God alleen met Zijn oordeel kon komen. In Zijn genade probeerde God wel mensen uit die plaats te redden (zie Gen. 19:12), maar het einde van Sodom stond al vast, zoals in Genesis 13:10 reeds doorklinkt.

Dat God Sodom en de omliggende steden zou verwoesten, wist Lot natuurlijk niet. Maar hij had wel kunnen weten dat God een dergelijke boosheid niet zou blijven tolereren (vgl. Gen. 6:5vv.). Hij wist immers welke mensen daar woonden en dat zij zeer slecht en zondig waren, want ze waren reeds eerder door het land getrokken (Gen. 12:6). Lot was bereid om het er allemaal bij te nemen, hoewel hij zelf aan hun praktijken geen deel had. Zijn dochters blijken immers geruime tijd later nog maagdelijk te zijn, terwijl ze reeds verloofd waren (Gen. 19:8,14). Er is dus toch nog iets positiefs te zeggen over Lot en zijn gezin. Het morele bederf doet echter ongetwijfeld zijn werk als we in Sodom wonen, zoals uiteindelijk ook blijkt bij de dochters van Lot.

Zo is het ook met de tegenwoordige wereld. Het einde ervan staat vast. De Heer Jezus Zelf tekent dit profetisch perspectief vanuit het leven van Lot (Luc. 17:28-33). Laten wij zoals Abraham bidden en pleiten voor de mensen die er nog in leven (Gen. 18:23-33). Het feit dat Abram *niet* in Sodom woonde, was eerder al tot zegen geweest voor de inwoners van de stad, want hij kwam hen bevrijden (Gen. 14:16). Laten wij dus niet zoals Lot ons daar vestigen en ons bij hen voegen. Dan kunnen we niet tot zegen zijn.

Toen Lot naar de streek van de Jordaan keek, vergeleek hij die ook met het land Egypte. Daar was hij eerder met Abram geweest (Gen. 12:10-20). Het land zag er even vruchtbaar uit. In Egypte was ook voedsel te vinden, terwijl er elders hongersnood was. Egypte echter is een beeld van de wereld die het goed heeft, doch buiten God om. Lot ging zijn weg zonder God.

Er is nog een derde opmerkelijke mededeling, en dat is dat ‘Lot opbrak naar het oosten’ (vs. 11). Zo ging hij weg van het aangezicht van God, precies zoals Kaïn eens deed (Gen. 4:16). Waarop zijn onze ogen gericht? De keuze die Lot maakte en de manier waarop hij de dingen bekeek, werden bepaald door zijn ogen en door zijn hart (vs. 10). Lot sloeg zijn ogen op, maar niet hoog genoeg. Laten wij onze ogen maar hoog genoeg opslaan: naar de dingen die boven zijn en niet naar de dingen die beneden zijn – niet naar de zichtbare dingen van deze wereld, maar naar de werkelijkheid van God, zoals ook Abraham deed (Hebr. 11:10). De keuze die Lot maakte, bepaalde voor een groot deel zijn verdere levensloop. Die ene verkeerde keuze, waarop hij niet terugkwam maar waarin hij veeleer volhardde, leidde tot een triest vervolg.

Wat een verschil met Abram, die liever de woestijn inging met God dan het vruchtbare land te kiezen zonder God. Onmiddellijk nadat Lot zich van Abram had afgescheiden, sprak de Here dan ook weer tot de aartsvader. En Abram bouwde zijn derde altaar (Gen. 13:18).

Lot, geen vreemdeling en bijwoner

Genesis 19. Terwijl Abraham door het geloof als een vreemdeling in het land woonde (Hebr. 11:9,13), ging Lot zich voorgoed vestigen in Sodom. Stapsgewijs gleed hij weg. Lot deed steeds meer water bij de wijn, totdat er uiteindelijk geen wijn meer te proeven was. Van zijn gerechtigheid was nauwelijks nog iets zichtbaar. Even flakkerde het licht ervan nog op toen hij de twee mannen in bescherming nam, maar de bewoners van Sodom kenden Lot niet als zodanig. Op dat moment bleek ook dat ze Lot niet langer wilden verdragen. Als hij niet echt met hen wilde meedoen, dan moeten ze hem niet langer (vs. 9). Hoe moet de ziel van de rechtvaardige Lot gekweld zijn door de voortdurende tweestrijd tussen zijn rechtvaardige verlangens en de bekoring van het wereldse Sodom. Hij was een rechtvaardige, maar hij leefde niet zo!

(1) Hij ging wonen ‘*in de steden* van de streek, en hij sloeg zijn tenten op *tot bij Sodom*’ (Gen. 13:12).

(2) Even later blijkt hij reeds *in Sodom* te wonen (Gen. 14:12).

(3) Vervolgens blijkt Lot *in de poort* van Sodom te zitten (Gen. 19:1). Dat is de plaats waar de vooraanstaanden van de stad zaten, waar rechtspraak en bestuur plaatsvonden.

(4) De inwoners van Sodom beschouwde hij *als zijn broeders* (vs. 7).

(5) Toen hij naar zijn schoonzoons ging en met hen sprak, beschouwden ze hem als iemand *die schertste* (vs. 14). Dit toont aan dat Lot helemaal geen getuigenis meer bezat, zelfs niet tegenover hen die het dichtst bij hem stonden. Hij was totaal ongeloofwaardig geworden.

(6) Vervolgens moesten de engelen bij Lot *aandringen op spoed* (vs. 15). Zo vast zat Lot aan Sodom, dat hij talmde om te vertrekken. Hij moest zelfs *met geweld meegetrokken worden* door de engelen; zij namen hem en zijn gezin bij de hand en brachten hem buiten de stad (vs. 16).

(7) Ten slotte pleitte Lot ervoor niet naar de bergen te moeten vluchten, maar naar *het stadje Soar* te mogen gaan (vs. 18-21). Soar betekent: 'klein, onbeduidend'. Lot moest uiteindelijk Sodom opgeven, maar wilde er toch nog iets van behouden door naar Soar te gaan. Zo vast was hij ermee verweven.

Heb je een goed getuigenis op aarde, of ben je zo wereldsgezind en wereldgelijkvormig geworden dat er eigenlijk niets meer van je christen-zijn te zien is? Het begon bij Lot slechts 'klein', hij vertoefde in de buurt van Sodom. Maar dat bracht hem tot in het hart van Sodom. Door de geringste opening in ons hart kan de wereld zich binnendringen. Misschien verloopt het niet zo dramatisch als bij Lot, maar je kunt wel je geloofsgetuigenis verliezen. Hoe wil jij bekendstaan? Welk voorbeeld wil je zijn?

Je zou kunnen denken dat Lot het zo moeilijk had, doordat God voortdurend met Abram bezig was en niet

met Lot. Genesis 19 bewijst echter dat dit niet zo is. Zie maar wat God allemaal deed voor Lot om hem te sparen (vs. 10-12, 15-17, 21-22, 29). God wilde hem redden! Het stadje Soar werd slechts gespaard ter wille van hem (dit toont aan dat het in Soar even slecht was als in Sodom). Het is niet waar dat God Zich niet wilde inlaten met Lot. Het was precies andersom: Lot wilde zich niet inlaten met God!

Lot raakte uiteindelijk alles kwijt. Al zijn have en goed, en ook zijn vrouw, die zich omkeerde tijdens de vlucht (vs. 26). Hij ging uiteindelijk wonen in een spelonk met zijn twee dochters (vs. 30). Hij werd misbruikt door zijn eigen dochters en hij bracht op die manier een nakomelingschap voort van twee aartsvijanden van Israël (vs. 32-38). Het morele bederf van Sodom had zijn beide dochters dus toch wel aangetast. Zij waren nu wel weg uit Sodom, maar Sodom was niet weg uit hun hart. Had Lot zijn gezin maar beschermd tegen de wereldse invloeden! Wat een verantwoordelijkheid voor ouders!

De verkeerde keuze om niet met God te rekenen heeft de arme Lot veel gekost. Als een gelovige die niet wandelde met God, werd hij ternauwernood gered. Maar wat kon hij in de hemel meebrengen voor zijn Heer en Heiland? Bij Lot ging het letterlijk 'als door vuur heen' (1 Kor. 3:15). Het leven van Lot is een door en door trieste geschiedenis. Laten wij de lessen ervan ter harte nemen, zodat het ons niet zo vergaat. 'Kijkt dus nauwkeurig uit hoe u wandelt' (Ef. 5:15)!